

C-535/18. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2018. augusztus 16

A kérdést előterjesztő bíróság:

Bundesverwaltungsgericht (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2018. április 25.

Felperes:

IL és 12 további felperes

Alperes:

Land Nordrhein-Westfalen

Az alapeljárás tárgya

Állami építési projektekkel szembeni jogvédelem.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv – a továbbiakban: KHV irányelv – 11. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy azzal összeegyeztethető a nemzeti jog olyan rendelkezése, amely alapján az elismert környezetvédelmi egyesülésnek nem minősülő felperes a határozat megsemmisítését eljárási hiba miatt csak akkor kérheti, ha az eljárási hiba őt magát fosztotta meg a döntéshozatali folyamatban törvényileg előírt részvétel lehetőségétől?

2. a) Úgy kell-e értelmezni az utoljára a 2014. október 30-i 2014/101/EU bizottsági irányelv (HL 2014. L 311., 32. o.) 1. cikkével módosított, a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv – a továbbiakban: víz keretirányelv – 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i-iii. alpontját, hogy az nemcsak anyagi jogi vizsgálati mércét, hanem ezenkívül a hatósági engedélyezési eljárásra vonatkozó előírásokat is tartalmaz?

b) Az a) alpontbeli kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A nyilvánosságnak a KHV-irányelv 6. cikke szerinti részvételének mindig szükségszerűen az előbb említett értelemben a vízjogi vizsgálatra vonatkozó dokumentumokra kell vonatkoznia, vagy elfogadható-e valamely differenciálás a dokumentum elkészítésének időpontja vagy bonyolultsága alapján?

3. Úgy kell-e értelmezni a víz keretirányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja szerinti, felszín alatti víztestek állapotromlása fogalmát, hogy a felszín alatti víztest kémiai állapotromlásáról van szó, mihelyt legalább egy, valamely paraméterre vonatkozó környezetminőségi előírást megsértenek a projekttel, és hogy ettől függetlenül abban az esetben, ha valamely szennyező anyag vonatkozásában az irányadó küszöbértéket már átlépték, a koncentráció minden további (mérhető) növekedése romlást jelent?

4. a) Úgy kell-e értelmezni a víz keretirányelv 4. cikkét – kötelező hatályának (EUMSZ 288. cikk) és a hatékony jogvédelem garanciájának (EUSZ 19. cikk) figyelembevételével –, hogy a projekttel érintett nyilvánosság valamennyi olyan tagja, aki arra hivatkozik, hogy a projekt engedélyezése jogaikban sérti, egyúttal jogosult is a vízjogi károsítási tilalom és a javítási követelmény megsértését bírósági úton érvényesíteni?

b) Az a) alpontbeli kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e a víz keretirányelv 4. cikkét – célkitűzésének figyelembevételével – értelmezni, hogy legalábbis az olyan felperesek jogosultak a vízjogi károsítási tilalom és a javítási követelmény megsértését bírósági úton érvényesíteni, akik a tervezett útnyomvonalhoz közel eső, magáncélú vízellátásra szolgáló magán kúttal rendelkeznek?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, különösen a 6. és 11. cikk.

A vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, különösen a 4. cikk. A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények

védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv, különösen a 6. cikk.

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Wasserhaushaltsgesetz (a vízgazdálkodásról szóló törvény; a továbbiakban: WHG), különösen a 27. és 47. §.

Verordnung zum Schutz des Grundwassers (a felszín alatti vizek védelméről szóló rendelet – a továbbiakban: GrwV), 7. és 9. §.

Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung (a környezeti hatásvizsgálatról szóló törvény; a továbbiakban: UVPG), különösen a 6. és 9. §.

Verwaltungsverfahrensgesetz (a közigazgatási eljárásról szóló törvény; a továbbiakban: VwVfG), különösen a 46. és 75. §.

Verwaltungsgerichtsordnung (közigazgatási bírósági rendtartás; a továbbiakban: VwGO) különösen a 42. és 113. §.

Umweltrechtsbehelfsgesetz (a környezetvédelmi jogorvoslatról szóló törvény; a továbbiakban: UmwRG), különösen az 1–4. §.

A tényállás és az eljárás rövid ismertetése

- 1 A felperesek a Bezirksregierung Detmold (detmoldi helyi közigazgatási hatóság, Németország; a továbbiakban: engedélyező hatóság) 2016. szeptember 27-i határozatát kifogásolják, amellyel a Landesbetrieb Straßenbau Nordrhein-Westfalen (a továbbiakban: projektgazda) kérelmére jóváhagyták a Bielefeld közelében az autópályára vezető út megépítésének tervét (ügynevezett „tervjóváhagyó határozat”, amellyel a projekt elfogadhatóságát minden közigazgatási jogi szempontból megállapítják). Az e határozattal érintett útszakasz körülbelül 3,7 km hosszú. Az útépitési projekt a 2011/92 irányelv hatálya alá tartozik.
- 2 A felperesek olyan magánszemélyek, akiknek telkük van a terv által érintett területen. Nyolc felperest érint kisajátítás, azaz a telküket különböző mértékben igénybe kell venni magára a projektre vagy természetvédelmi jogi kiegyenlítő intézkedésekre. A kisajátítással érintett felperesek közül három a lakóházát veszíti el, mások egzisztenciájuk veszélyeztetésével érvelnek. A kisajátítással érintett felperesek részben attól is tartanak, hogy telküket elönti a víz. Tíz felperesnek magán kútja van magán célú ivóvízellátásra; ők a víz szennyeződésétől tartanak. Szinte valamennyi felperes zajvédelmi szempontokkal érvel.
- 3 A tervdokumentumok a 2010. augusztus 30-tól 2010. szeptember 29-ig terjedő időtartamban ki voltak függesztve a nyilvánosság számára. A kifüggesztést megelőző 2010. augusztus 21-i tájékoztatóban néhány dokumentumot

megemlítették, a zajvédelemre és a tervezett vízvezetésre vonatkozó dokumentumokat azonban nem említették. Valamennyi felperes kifogással élt.

- 4 A meghallgatási eljárás eredményeinek kiértékelését követően a projektgazda a terv különböző módosításairól döntött, amelyek mindenekelőtt a vízvezetésre vonatkoztak. Jelenleg az a terv, hogy az útfelületen felgyűlő csapadékvizet a projekt meghatározott szakaszán a felszín alatti vízbe vezetik. Egyebekben az út víztelenítése három helyen a részletesen ismertetett víztestekbe vezetéssel történik.
- 5 A módosított tervdokumentumokat a 2014. május 19-től június 18-ig terjedő időtartamban függesztették ki nyilvánosan. Az erre vonatkozó, 2014. május 10-i, illetve május 11-i tájékoztatóban ismételten különböző dokumentumokra hivatkoztak, a módosított vízműszaki vizsgálatra azonban nem. Valamennyi felperes újra kifogással élt.
- 6 Az engedélyező hatóság a megtámadott tervjóváahagyó határozattal megadta a projektgazda számára az útfelületen felgyűlő csapadékvíz három víztestbe, illetve a felszín alatti vízbe vezetésére vonatkozó, bármikor visszavonható engedélyt is. A határozat számos kiegészítő rendelkezést tartalmaz, amelyek célja a víztestek védelmének biztosítása.
- 7 A tervjóváahagyó határozat elfogadását megelőzően nem került sor a 2000/60 irányelv 4. cikke, illetve a WHG e rendelkezést a német jogba átültető 27. és 47. §-a szerinti követelmények dokumentált vizsgálatára. A tervjóváahagyó határozatban mindazonáltal összefoglalóan megállapítják, hogy a projekttel kapcsolatban sem a felszíni víztest állapotromlására, sem a felszín alatti víztest romlására nem kell számítani. A projekt következképpen nem sérti a WHG 27. és 47. §-ával összefüggésben értelmezett 2000/60 irányelv 4. cikkét.
- 8 Csupán a bírósági eljárás folyamán közölt az engedélyező hatóság részletesebb adatokat a károsítási tilalom és a javítási követelmény vizsgálatával kapcsolatban, és terjesztett elő erre vonatkozóan dokumentumot, mindazonáltal e dokumentumnak alakilag a jóváahagyó határozat érdemi részévé tétele nélkül. E dokumentumban ismertetik az érintett víztesteket, és értékelik a projekt hatásait azok vízminőségi elemeire. Eljárásának igazolásaként az engedélyező hatóság azzal érvelt, hogy a víztestekre vonatkozó vizsgálatra már a terv-megállapítási eljárásban sor került; mindössze nem dokumentálták azt.
- 9 A 2018. április 17-i és 18-i tárgyalás alapján a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) arra az eredményre jutott, hogy a megtámadott tervjóváahagyó határozat a nyomvonalválasztás tekintetében mérlegelési hibában szenved, amely a tervjóváahagyó határozat jogsértő jellegének és végre nem hajthatóságának megállapításához vezet majd. Erre a hibára külön végzésben hivatkoztak.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 10 Az előterjesztett kérdések ügydöntő jelentőségűek, jóllehet a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) a megtámadott határozatot már a fentebb említett mérlegelési hiba miatt jogsértőnek tartja. A német közigazgatási eljárásjog szerint ez a hiba ugyanis nem vezet a határozat megsemmisítéséhez, hanem póteljárásban kiküszöbölhető. Ezért a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) a Bíróságnak előterjesztett kérdéseket nem hagyhatja nyitva, hanem a tervjövähagyó határozat jogszerűségét teljeskörűen köteles vizsgálni.
- 11 Az első kérdésről:
- A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) a közzétételre vonatkozó 2010. augusztus 21-i és a 2014. május 10-i, illetve 11-i tájékoztatót azért tartja hibásnak, mert a nyilvánosságot, ahogyan azt a nemzeti jog az uniós jog mintájára előírja, nem tájékoztatták megfelelő módon a projekt környezeti hatásaira vonatkozó ügydöntő jelentőségű dokumentumokról. Az első tájékoztatóból hiányzott a zajjal és a vízzel kapcsolatos dokumentumokra történő hivatkozás, a másodikban pedig nem hivatkoztak a módosított vízműszaki dokumentumra. Ráadásul a tájékoztató szövegében valamennyi dokumentum teljes körű felsorolásának megtévesztő benyomását keltik.
- 12 Ezek az eljárási hibák azonban a nemzeti jog szerint nem vezetnek a tervjövähagyó határozat megsemmisítéséhez vagy jogellenességének megállapításához, mivel a bíróság meggyőződése szerint a határozathozatalt érdemben nyilvánvalóan nem befolyásolták. Ha – amint a jelen ügyben – magánszemély felperes keresettel él, csak az számít, hogy *őt magát* megfosztották-e a döntési folyamatban való törvényileg előírt részvétel lehetőségétől; az érintett nyilvánosság más tagjai eljárási jogainak csorbítására az ilyen érintett ellenben nem hivatkozhat.
- 13 A környezetvédelmi egyesületek esetében azonban más a jogi helyzet. Ők hivatkozhatnak az érintett nyilvánosság eljárási jogainak csorbítására.
- 14 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) e szabályozást az alábbi okokból tartja a 2011/92 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összeegyeztethetőnek:
- 15 A Bíróság a 2013. november 7-i Gemeinde Altrip és társai ítéletben (C-72/12, EU:C:2013:712, 49. pont) kifejtette, hogy vitathatatlanul nem minden eljárási szabálytalanság jár feltétlenül a megtámadott határozat értelmének befolyásolásával. Az érintett nyilvánosság számára a bírósághoz fordulás széles körű joga biztosításának irányelvi célkitűzését ezért nem veszélyezteti, ha valamely tagállam joga értelmében az ilyen jellegű szabálytalanságra hivatkozó felperest úgy kell tekinteni, mint akit nem ért jogsérelem, és mint aki ennél fogva nem vitathatja a határozatot.

16 Amennyiben a Bíróság megszorítóan hivatkozott arra, hogy a jogorvoslati kérelmet elbíráló bíróság ebben a vonatkozásban a bizonyítás terhét a felperesre semmilyen formában nem háríthatja, hogy a bíróságnak a hatáskörrel rendelkező hatóságok által szolgáltatott bizonyítékok és az ügyirat tartalma alapján kell döntenie, és hogy végül a hivatkozott hiba súlyának fokát figyelembe kell venni (lásd az előbb említett ítélet 52. és azt követő pontjait), a német törvényalkotó ezt az Umweltrechtsbehelfsgesetz (a környezetvédelmi jogorvoslatról szóló törvény) differenciáló szabályozásával figyelembe vette. A Bíróság azon követelményével, miszerint különösen meg kell vizsgálni, hogy ez a hiba „*az érintett nyilvánosságot megfosztotta-e a [...] számára az információhoz való hozzáférést és a döntéshozatali eljárásban való részvételt biztosító garanciák valamelyikétől*” (az említett ítélet 54. pontja; kiemelés csak a jelen végzésben), a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint nem ellentétes a német szabályozás. Ellenkezőleg, ez a szabályozás összhangban van a tagállam számára a 2011/92 irányelv 11. cikke (1) bekezdése b) pontjában kifejezetten biztosított azon lehetőséggel, hogy a nemzeti jogszabályok keretében valamely jogsértést vegyen alapul. Az „*érintett nyilvánosság*” ebben az értelemben eszerint a jelen összefüggésben csak a magánszemély felperes, és nem az egész potenciális nyilvánosság. Ez az álláspont a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatán alapul, amely szerint a tagállam előírhatja, hogy valamely közigazgatási határozat illetékes bíróság által történő megsemmisítéséhez a felperes alanyi jogának megsértése szükséges. Ez a korlátozás azonban nem alkalmazható a környezetvédelmi egyesületekre. Ez utóbbiak számára lehetővé kell tenni, hogy a bíróság előtt hivatkozni tudjanak az uniós környezetvédelmi jogot végrehajtó nemzeti jogi jogszabályokra, valamint a közvetlenül hatályos uniós környezetvédelmi jogi jogszabályokra (2015. október 15-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-137/14, EU:C:2015:683, 32. és 92. pont).

17 A második kérdésről:

a) A jelen ügyben az engedélyező hatóság a vízjogi károsítási tilalom, illetve javítási követelmény vizsgálatát csak a bírósági eljárás folyamán dokumentálta bizonyíthatóan. Ennyiben felmerül az a kérdés, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i-iii. alpontja – amely cikknek a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint (2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433) kötelező jellege van – nemcsak anyagi jogi mércét, hanem előírást is tartalmaz-e a hatósági engedélyezési eljárásra vonatkozóan. Adott esetben azt kell tisztázni, hogy csupán az lényeges-e, hogy a tervjövőhagyó határozat megállapítása, miszerint a beruházás nem ütközik a WHG 27. és 44. cikkével összefüggésben értelmezett 2000/60 irányelv 4. cikkébe, *végeredményben* helytállónak bizonyul, akkor is, ha bizonyos dokumentumokat csak a bírósági eljárásban nyújtottak be pótlólag, vagy a 2000/60 irányelv megköveteli-e, hogy a károsítási tilalmat és a javítási követelményt már az engedélyezési határozatot megelőzően átlátható, azaz megfelelő dokumentáció alapján követhető hatósági eljárásban kell megvizsgálni.

- 18 A 92/43 irányelv értelmében vett hatásvizsgálattal összefüggésben a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) – a Bíróság ítélezési gyakorlatára támaszkodva (lásd például: 2004. szeptember 7-i Waddenvereniging és Vogelsbeschermingvereniging ítélet, C-127/02, EU:C:2004:482, 53. és azt követő pontok) – az állandó ítélezési gyakorlatban abból indul ki, hogy ezen irányelv 6. cikkének (3) bekezdése az engedélyezési eljárással szemben támasztott meghatározott követelményeket tartalmaz. Ezen ítélezési gyakorlat szerint a hatáskörrel rendelkező hatóság a hatásvizsgálatot nem végezheti először a bírósági eljárásban, vagy dokumentálhatja először szaktudományos megismeréseit ebben az eljárásban.
- 19 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) hajlik ezen előírásoknak legalábbis elvben a károsítási tilalomra történő alkalmazására a hatékony bírósági jogvédelem biztosítása és a bírósági eljárás túlterhelésének elkerülése céljából.
- 20 b) A 2b) pontban szereplő alkérdésre vonatkozóan a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) olyan differenciáló megoldást tart megfelelőnek, amely mind a dokumentum elkészítésének időpontja, mind a vízjogi kérdések bonyolultsága szerint különböztet. Ha a projektgazda olyan dokumentumot készít, amely a 2000/60 irányelv feltételeinek vizsgálatát tartalmazza, és e dokumentumot az engedélykérelemmel terjeszti az engedélyező hatóság elé, valószínűleg ebben az esetben rendszerint a „főbb jelentések” egyikéről van szó (a 2011/92 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének b) pontja), amelyre a nyilvánosság részvételének ki kell terjednie.
- 21 Azokban az esetekben, amelyekben a vízjogi dokumentumot csak a Bíróság 2015. július 1-jei ítélete – Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433) – alapján, folyamatban lévő engedélyezési eljárásban, mégpedig a nyilvánosság részvételét követően készítették el, a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) arra a kérdésre vonatkozóan, hogy szükséges-e a nyilvánosság ismételt részvétele, aszerint differenciált, hogy ez a dokumentum a környezet érintettségének új és az eddigi vizsgálatokat lényegesen meghaladó vizsgálatát tartalmazza-e.
- 22 Más összefüggésekben is úgy határozott az említett bíróság, hogy nem szükséges a nyilvánosság új részvétele, ha a módosított dokumentumok részletmódosításokra és az érintettség részletesebb vizsgálatára korlátozódnak a terv koncepciója egészének a módosítása, vagy alapvetően más minősítési eredményeknek a megállapítása nélkül. Ellenkező esetben az engedélyezési eljárás, amellyel rendszerint a közjó érdekeit érvényesítik, aránytalanul elhúzódna.
- 23 A harmadik kérdésről:

A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) abból indul ki, hogy a károsítási tilalomnak a felszín alatti vízre nézve is (a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i-ii. alpontja) kötelező jellege van, és hogy a

Bíróságnak a 2015. július 1-jei – Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, 43. és azt követő pontok) – ítéletben szereplő, a felszíni víztest állapotromlására vonatkozó fejtegetései alkalmazhatók a felszín alatti vízre. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) továbbá megállapítja, hogy a felszín alatti víztestek károsítási tilalma vizsgálatának vonatkoztatási pontja *a maga teljességében* van, mert a 2000/60 irányelv V. melléklete 2.4.5. pontja is ezt veszi alapul a „a felszín alatti vizek kémiai állapotának értelmezése és bemutatása” esetében. Lokálisan korlátozott változások ezért nem relevánsak, ameddig nem hatnak ki a felszín alatti víztest egészére.

- 24 A Bíróság még nem – legalábbis nem kifejezetten – tisztázta azonban a 2015. július 1-jei – Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet (C-461/13, EU:C:2015:433) – megállapításainak alkalmazhatóságát az értékelési mércére vonatkozóan. A Bíróság ezen ítélet 69. pontjában megállapította, hogy valamely felszíni víztest 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontja értelmében vett állapotának romlása áll fenn, amint az V. melléklet értelmében vett minőségi elemek legalább egyikének az állapota egy osztállyal romlik, még ha e romlás nem is jelenti az egészében vett felszíni víztest alacsonyabb osztályba való besorolását. Azonban, ha az V. melléklet értelmében vett érintett minőségi elem már a legalacsonyabb osztályban található, ezen elem bármely romlása a felszíni víztest állapota romlásának minősül.
- 25 Ez az értékelési mérce nem minden további nélkül alkalmazható a felszín alatti vízre. Ugyanis a felszíni víztestektől eltérően, amelyek tekintetében a 2000/60 irányelv az ökológiai vízminőségi elemek ötfokozatú skáláját írja elő (lásd: ezen irányelv V. melléklete 1.4.1. pontjának iii) alpontja), a felszín alatti vízre tekintettel a mennyiségi és kémiai állapotra vonatkozóan minden esetben csak jó és gyenge szerint különböztet (lásd: az V. melléklet 2.2.4. és 2.4.5. pontja). A Bíróság által a víz keretirányelvnek a 2015. július 1-jei – Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433) – ítéletében kifejtett célkitűzése – az összes víztest „jó állapotának elérése” – figyelembevételével a felszín alatti víztest kémiai állapotának romlásáról lehetne szó, mihamint valamely paraméterre vonatkozó legalább egy környezetminőségi előírást megszegnek a projekttel. Az olyan szennyező anyagok tekintetében ellenben, amelyek az irányadó küszöbértéket már a meglévő állapotban átlélik, a koncentráció minden további (mérhető) növekedése romlásnak minősül.
- 26 A jelen ügyben ez előreláthatóan a károsításra adandó nemleges válaszhoz vezetne. A projekttel érintett felszín alatti víztest a mennyiségi állapotra vonatkozóan jónak, és a kémiai állapotra vonatkozóan gyengének van besorolva. Az utóbbi a nitrát és ammónium anyagok küszöbértékének mezőgazdasági műveléssel járó átlépéséből következik. A többi irányadó küszöbértéket azonban betartják. A projekt – a szórósó téli alkalmazásától – pusztán a klorid értéket növelné csekély mértékben, anélkül, hogy ezzel a küszöbérték átlépésére kerülne sor.

27 A negyedik kérdésről:

A 4a) és 4b) kérdésekre a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint az iratokban szereplő ellentétes tartalmú nyilatkozatok ellenére nemleges választ kell adni.

28 a) A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint a tagállamok az uniós jog alapján nem kötelesek nemzeti jogukat úgy alakítani, hogy a valamely projekt által érintett nyilvánosság valamennyi olyan tagja, aki saját jogai megsértésére hivatkozik, egyúttal a vízjogi károsítási tilalom és a javítási követelmény megsértését is jogosult legyen bírósági úton érvényesíteni.

29 A német jog szerint a közigazgatási bíróság csak abban az esetben semmisíti meg a közigazgatási aktust, ha az jogsértő és a felperest a saját jogaiban sérti. Ennek megfelelően a felperes a tervre vonatkozó határozat ellen irányuló keresettel ugyan kifogásolhatja saját védett érdekeinek hibás mérlegelését, azonban nem követelhet egy minden – objektív – szempontból is kifogástalan mérlegelést és tervezést.

30 Amennyiben a magánszemély felperes tulajdonában érintett, mert a projekt miatt kisajátítás fenyegeti, ugyan kérheti – az alkotmányjogilag védett tulajdonjogra (a Grundgesetz [alaptörvény] 14. cikke) vonatkozóan – elsődlegesen a tervjövahagyó határozat teljes körű bírósági felülvizsgálatát, tehát a pozitív jog hibás alkalmazását vagy a közérdek hibás mérlegelését is kifogásolhatja. Ez azonban nem áll fenn akkor, ha ezen érdekek hibátlan figyelembevétele sem vezetne a telke területén megvalósuló projekt tervének változásához.

31 Ezzel ellentétben az elismert környezetvédelmi egyesülések az Umweltrechtsbehelfsgesetz (a környezetvédelmi jogorvoslatról szóló törvény) rendelkezései szerint alapszabályuk szerinti feladatkörükben jogorvoslati kérelmet nyújthatnak be anélkül, hogy saját jogaik megsértésére kellene hivatkozniuk. E jogorvoslati kérelmek megalapozottak, ha fennáll az objektív jog megsértése.

32 Ennek tükrében a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint a magánszemély, földtulajdonukban nem érintett felperesek alapvetően nem jogosultak a vízjogi károsítási tilalom és a javítási követelmény megsértésére hivatkozni. A WHG 24. és 47. §-ának szabályozásai, amelyek a 2000/60 irányelv 4. cikkét ültetik át, a német jogértelmezés szerint kizárólag a közérdeket szolgálják, és nem alapítanak alanyi jogokat.

33 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint sok minden szól amellet, hogy az uniós jog nem követel eltérést ettől a jogértelmezéstől. Ez az álláspont mindenképp a Bíróság ítélezési gyakorlatán alapul, amely szerint a nemzeti jogalkotónak lehetősége van arra, hogy azokat a jogokat, amelyek megsértésére valamely magánszemély hivatkozhat jogorvoslati eljárás keretében, alanyi közjogi jogokra korlátozza, amely során az ilyen korlátozás mindazonáltal nem alkalmazható a környezetvédelmi egyesületekre

(2011. május 12-i Bund für Umwelt und Naturschutz, Landesverband Nordrhein-Westfalen, C-115/09, EU:C:2011:289, 45. pont).

- 34 Jóllehet a Bíróság a 2017. december 20-i ítéletben – Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, 34. pont) – kifejtette, hogy a 2000/60 irányelv hatékony érvényesülése és annak a környezetvédelemre irányuló célkitűzése megköveteli, hogy „a magánszemélyek, vagy adott esetben a megfelelő előírások szerint működő környezetvédelmi szervezetek” ezen irányelvre hivatkozhatnak a bíróságok előtt. Éppen a „vagy” kötőszóval egyértelműsített alternatíva hivatkozható a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint bizonyítékként arra nézve, hogy a tagállamok e tekintetben szabályozási mozgástérrel rendelkeznek. Ezt csak abban az esetben lehetne áthágni, ha a környezetvédelmi szervezetek számára sem lenne lehetséges az érintett határozat megtámadása.
- 35 Hasonlóan értelmezi a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) a Bíróságnak a hatékony bírói jogvédelemnek az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésében és az Alapjogi Charta 47. cikkében, valamint az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdésében lefektetett garanciájára vonatkozó fejtegetéseit abban az értelemben, hogy csak a környezetvédelmi szervezeteket nem lehet megfosztani attól a lehetőségtől, hogy a közérdeket szolgáló jogszabályok betartásának bírói kontrollját kérjék (lásd: a Bíróság 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélete, C-664/15, EU:C:2017, 35. és azt követő pontok, 45. és azt követő pontok).
- 36 A Bíróság 2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítélete (C-243/15, EU:C:2016:838) is csupán az elismert környezetvédelmi egyesülési jogállásra hivatkozik.
- 37 Kizárólag abból a körülményből, hogy az érintett nyilvánosság valamennyi tagja – ahogyan a lakosság általában – rá van utalva az egészségileg ártalmatlan ivóvízre, a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint nem következik magánszemélyek messzebb menő kereseti joga a 2000/60 irányelv 4. cikkére tekintettel.
- 38 Igaz ugyan, hogy ezen irányelv célja többek között az ivóvízellátásnak és a lakosság egészségének biztosítása, ami azt jelenti, hogy a közvetlenül érintetteknek valamennyi olyan esetben, amikor az irányelv által előírt intézkedések betartásának hiánya veszélyeztethetné az emberi egészséget, abban a helyzetben kell lenniük, hogy hivatkozhatnak a kötelező rendelkezésekre azért, hogy bíróság előtti vizsgálat tárgyává tehessek, hogy a projektet engedélyező hatóság betartotta-e a 2000/60 irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettségeit (1996. december 12-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-298/95, EU:C:1996:501, 16. pont; 2008. július 25-i Janecek ítélet, C-237/07, EU:C:2008:447; 38. pont; 2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítélet, C-243/15, EU:C:2016:838, 44. pont; 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, C-664/15, EU:C:2017:987, 34. pont).

- 39 Azonban az érintettség és a bírósági jogvédelem igénybe vehetősége ezzel együtt járó szükségességének a feltételeit sem a 2000/60 irányelvben, sem a Bíróság eddigi ítélkezési gyakorlatában nem határozták meg. Ennyiben a tagállamok tág szabályozási mozgástérrel rendelkeznek. Különösen a nemzeti jogalkotónak van lehetősége arra, hogy azokat a jogokat, amelyek megsértésére valamely magánszemély határozatokkal szembeni jogorvoslati eljárás keretében hivatkozhat, kizárólag a közjogi alanyi jogokra korlátozza, vagyis azon egyedi jogokra, amelyek a nemzeti jog értelmében közjogi alanyi jogoknak minősíthetők (a Bíróság 2015. április 16-i Gruber ítélete, C-570/13, EU:C:2015:231, 40. pont; a Bíróság 2015. október 15-i Bizottság kontra Németország ítélete, C-137/14, EU:C:2015:683, 32. és 33. pont). Eszerint az érintett nyilvánosság tagjai, akik ivóvizüket a közzivéllátásból kapják, valószínűleg nem abban az értelemben „közvetlenül” érintettek (lásd: a Bíróság 2008. június 25-i Janecek ítélete, C-237/07, EU:C:2008:447, 39. pont), hogy ők maguknak az uniós jog szerint szükségszerűen abban a helyzetben kellene lenniük, hogy a vízjogi károsítási tilalom, illetve javítási követelmény megsértését bírósági úton érvényesíthessék.
- 40 b) A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint azon magánszemély felpereseknek, akik a tervezett útnyomvonalhoz közel eső, magán célú, vízellátásra szolgáló magán kút tartanak fenn, és az útfelszíni víz elszivárgása által ezekben keletkező károktól tartanak, sem kell a 2000/60 irányelv 4. cikke szerint szükségszerűen azt a jogot biztosítani, hogy keresetüket a vízjogi károsítási tilalom, illetve javítási követelmény esetleges megsértésére alapozzák. E felperesek a nemzeti jog alapján kellő mértékű védelemben részesülnek.
- 41 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) állandó ítélkezési gyakorlata szerint e felperesek tudniillik önmagában a vízjogi engedéllyel szemben is felléphetnek bírósági úton, amennyiben ez utóbbi súlyosan és egyedi módon érinti őket. Az uniós jogtól függetlenül hivatkozhatnak tehát arra, hogy az engedély veszélyezteti a magán kútjaikból vett felszín alatti víz ivóvízminőségét.
- 42 Amennyiben úgy kellene értelmezni a 2000/60 irányelv 4. cikkét, hogy a magán kút magánszemély tulajdonosa hivatkozhat a bíróság előtt az uniós jogi károsítási tilalom és a javítási követelmény megsértésére, e jog mindenesetre csak mindenkor érintettségének mértékében illelhetné meg. E magánszemélyt tehát nemcsak magának a projektnek, hanem ezenkívül pontosan a károsítási tilalom, illetve javítási követelmény (állítólagos) megsértésének is egyedileg kellene érintenie.
- 43 Ebben az értelemben érintett lenne a felperes, ha az egészsége a 2000/60 irányelv előírásainak be nem tartása következtében veszélyeztetve lenne. Azonban más tekintetben nem hivatkozhatna a károsítási tilalomnak, illetve a javítási követelménynek az egészségveszélyeztetéstől független betartására.